

Fornyings-, administrasjons- og
kirkedepartementet
Postboks 8004 dep.
0030 OSLO

Vår saksbehandler:
Eva Carina Aune

Vår dato: 06.12.2013
Vår referanse: 201302033-2

Deres dato: Deres referanse:

Kopi til:

HØRINGSSVAR - FORSLAG TIL SAMORDNING AV STATLIGE INNKJØP

Det vises til brev fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD) av 04.09.2013 vedrørende forslag om samordning av statlige innkjøp.

Departementet foreslår i høringsnotatet at det etableres en statlig enhet som får ansvar for å inngå og forvalte rammeavtaler på statens vegne. Underliggende statlige etater og virksomheter som ventes å bli berørt av forslaget er invitert til å avgi høringsuttalelse i saken. I det videre følger Statsbyggs kommentarer og synspunkt på forslagene i høringsnotatet.

Overordnede merknader

Statsbygg er en statlig forvaltningsbedrift og skal, som statens byggherre- og eiendomsforvalter, sørge for kostnadseffektive og funksjonelle lokaler for statlige virksomheter i sivil sektor.

Statsbygg skal være rådgiver til statlige virksomheter om lokalbruk, lokalisering, planlegging, og utvikling av miljøriktige og universelt utformede bygg og utearealer. Gjennom sin funksjon er Statsbygg en stor innkjøpsorganisasjon og virksomhetens kjerneområder innebærer kontinuerlig fokus på anskaffelser.

Statsbyggs anskaffelser har betydning for byggenæringen i alle deler av landet. De krav Statsbygg stiller gjennom sine anskaffelser er med på å sette standard for næringen. I byggeprosjektene blir mer enn 95 pst. av innsatsfaktorene kjøpt etter konkurranse i markedet. Innen eiendomsforvaltningen blir ca. 70 pst. av de utførte tjenestene kjøpt i markedet. Årlig gjøres det anskaffelser i markedet for over 4 mrd. kroner. Statsbygg har vansker med å se hvilken merverdi det vil ha for kjernevirksomheten at det etableres en sentral innkjøpsenhet for staten. Vi ser utfordringer med å etablere en ny enhet som skal administrere, følge opp og kartlegge store avtaleporteføljer på underliggende virksomheters vegne. Dette fordi vi frykter at avstanden mellom den enkelte behovshaver og leverandøren blir for stor, med uheldige konsekvenser for effektiv og god behovsdekning. Vi ser videre muligheten for at en slik enhet vil være et byråkratiserende ledd i anskaffelsesprosessen, med lengre beslutningslinjer, mindre treffsikker behovsdekning og økt administrasjon.

Virksomhetens evne til å få skreddersydde og effektive leveranser av varer og tjenester tilpasset vår kjernevirksomhet, driftsforhold og geografiske spredning, tilsier at ansvaret for å gjennomføre anskaffelser og sørge for god leverandøroppfølging bør ligge i organisasjonen, og ikke i en egen enhet.

Statsbygg ser markedsmessige utfordringer med å skulle etablere og konsentrere statens innkjøpsmakt i en sentral enhet. Vi registrerer at man gjennom avtaleinnretning og avtalemekanismer tenker på ulike tiltak som kan demme opp for monopolisme og generell svekkelse av leverandørmarkedet, men vi har begrenset tro på at lokale og regionale aktører vil evne å konkurrere med store, landsdekkende leverandører og leverandørkjeder. Dette vil på lengre sikt ha uheldige ringvirkninger på lokalt og regionalt næringsliv gjennom svekkelse av konkurransesituasjonen. Dette er uheldig da Statsbygg er avhengig av at markedene fungerer for å kunne levere kostnadseffektive bygg. Ved en opprettelse av sentral statlig innkjøpsenhet ser Statsbygg et behov for å kunne reservere seg fra visse avtaleområder for å ivareta denne type hensyn og øke treffsikkerheten på egen behovsdekning.

Statsbygg er også bekymret for at en for sterk sentralisering av innkjøp vil medføre at den brede kompetanse på området som i dag er i offentlig sektor gradvis vil forsvinne, da denne vil bli sentralisert i en egen enhet.

Ellers ser Statsbygg at opprettelsen av en sentral innkjøpsenhet kan bidra positivt når det gjelder frigjøring av interne innkjøpsressurser som følge av at enheten bidrar til hensiktsmessig standardisering, avtalestyring og avtaleoppfølging på enkelte merkantile vareområder, slik at vi kan fokusere enda mer på det gode innkjøp innenfor kjernevirksomheten. Vi ser videre at forslaget kan gi økt profesjonalitet og bedre innkjøpsprosesser innenfor offentlig anskaffelsesvirksomhet generelt, samt at det øker muligheten for enda bedre betingelser på enkelte vare- og tjenesteområder enn om virksomhetene gikk ut enkeltvis.

Gjennomgang av de forslag som det bes om høringsinstansenes syn på

Om ordningen:

- *Samordning av innkjøp etableres som obligatorisk ordning for statlige forvaltningsorganer, men med mulighet for aktivt fravalg i enkeltkonkurranser.*

Statsbygg vil understreke viktigheten av at virksomhetene kan reservere seg fra å delta i enkeltkonkurranser der dette anses hensiktsmessig pga. interne forhold som forvaltning av egen innkjøpskompetanse, særskilte sektorbehov mm. Vi er også skeptiske til om man evner å innrette konkurransene på en slik måte at man ikke på sikt ender opp med svakere konkurranseforhold og konsentrasjon av noen få store leverandører/leverandørkjeder på flere vare- og tjenesteområder.

- *Avtaleporteføljen etableres i tett dialog med kjøpere og leverandører gjennom nettverksgrupper generelt og i prosjekt/referansegrupper for den enkelte rammeavtale.*

Avtaleporteføljen må etableres og utvikles etter en grundig analyse av behovet i statlig sektor og markedsforhold i de aktuelle bransjer. Når det gjelder analyse av statlig innkjøpsbehov er det viktig å ta hensyn til de reelle særpreg som enkeltvirksomheter måtte ha, men også sørge for å utvikle en hensiktsmessig standardisering innenfor egnede avtaleområder. Det er derfor viktig at det legges opp til en metodikk og arbeidsform ved utvelgelse av aktuelle avtaleområder som i varetar disse hensyn. Det er en risiko og bekymring i at dette i sum vil gi lange beslutningslinjer, svekkede påvirkningsmuligheter, mindre treffsikre behovsdekning og økt administrasjon.

- *For å støtte Samordningsenhetens videre utvikling og sikre brukerforankring etableres et brukerråd.*

Statsbygg mener at for å oppnå nødvendige brukerforankring må et brukerråd opprettes. Det er ikke gjort nærmere rede for hvilke oppgaver og formell status et slikt brukerråd vil ha, men Statsbygg vil understreke viktigheten av at brukerne får innflytelse på omfang og innretning av de oppgaver som legges til samordningsenheten.

Om lokalisering og organisering av en statlig samordningsenhet

Dersom en innkjøpsenhet skal etableres, mener Statsbygg det er hensiktsmessig å legge oppgaven til et eksisterende forvaltningsorgan. Dette for å unngå at dublerende kompetanse må bygges opp og at man «stjeler» sårbar kompetanse fra eksisterende innkjøpsmiljøer i staten. Forvaltningsorganet bør være anerkjent i statlige innkjøpsmiljøer og ha de nødvendige ressurser og kompetanse til å ivareta oppgavene på en tilfredsstillende måte. Statsbygg ser som den mest hensiktsmessige løsning at den statlige samordningsenheten innlemmes i Difis avdeling for offentlige anskaffelser. Når det gjelder geografisk lokalisering er det en fordel om enheten lokaliseres nært de største statlige innkjøpsmiljøene, da dette kan gi best kompetanseutveksling og god brukerinvolvering.

Vennlig hilsen

Marianne Nordby Fåln
økonomi- og administrasjonsdirektør

Bård Sandbæk
avdelingsdirektør

